

KS Poljane

Obeta se pester program – KK SZDL prireja proslavo »Revolucija še traja, kje je naše in moje mesto v njej«. Program so pripravili učenci Osnovne šole Tone Tomšič, Srednje šole za družboslovje in splošno kulturo Vide Janežič, Srednje upravno administrativne šole, Srednje zdravstvene šole in gojenci Doma Ivana Cankarja. Avlo osnovne šole Tone Tomšič, kjer bo proslava, bodo pripravili in uredili učenci Srednje šole za aranžerstvo.

Poročila, programi, načrti – Prva seja skupščine delegatov v letu 1986 je bila 8. maja. Sprejeli so finančno poročilo o poslovanju za leto 1985, poročilo o delu KS za minulo leto, program dela KS ter finančni načrt KS za leto 1986, srednjeročni plan KS Poljane za obdobje 1986–1990 in sklep za ustanovitev samostojne čete teritorialne obrambe KS. Odločili so se tudi za ponovno posredovanje pri komunalni skupnosti zaradi še vedno neustreznega večkratnega prekopavanja ulic in drugih površin, opozorili so na problem nerednih dimnikarskih storitev in na dogovor, da bodo pri podelitvi stanovanj v domu upokoencev resnično upoštevali prioriteto, ki je bodo deležni upokojeni krajanji Poljan.

Delegacija SIS za raziskovalno dejavnost – Konstitutivna seja delegacije SIS za raziskovalno dejavnost je bila 7. maja. Za vodjo delegacije je bil izvoljen Simon Pirc, za njegovega namestnika pa Jože Dravec.

Še ena konstitutivna seja – Posebna delegacija za skupščino SIS za stanovanjsko gospodarstvo je imela konstitutivno sejo prav tako 7. maja. Novi vodja delegacije je Janez Plot, ob njem pa so izvolili še tri člane delegacije v različne odbore skupščine stanovanjske skupnosti.

Končno konstituiranje delegacij – Konstitutivni seji delegacije SIS za zdravstvo in posebne delegacije za skupščino SIS za telesno kulturo bosta 12. maja. S tem bo v KS Poljane končno konstituiranje vseh devetih delegacij.

MILICA GOJANOVIC

KS Ledina

Kakšna okolica nove stavbe – KK SZDL Ledina je sklicala 7. aprila sekcij-sko razpravo o predlogu načrta zunanje ureditve okrog stanovanjskega objekta Plinarna L-5. Objekt s 130 stanovanji in 13 lokali bo predvidoma končan junija letos. Na severni strani bo urejen zeleni pas z drevesi, južni del pa je namenjen stanovalcem. Osrednji del predstavlja otroško igrišče.

Krajane je zlasti zanimalo kaj bo z objektom Resljeva 24 in dvoriščnimi objekti IMP. Predstavnik ZIL TOZD Urejanje stavbnih zemljišč je pojasnil, da je po načrtu objekt Resljeva 24 predviden za sanacijo ali rušenje, nikakor pa ne za zelenico. Objekt IMP pa bodo zaradi dotrajanosti porušili brž ko bodo zagotovili nadomestna stanovanja trem strankam. Krajani so zahtevali, da brez njihovega sodelovanja ne sme priti do izdaje gradbenega dovoljenja za nadomestni objekt. Glede lokalov v novem objektu pa so pripomnili, da ne želijo samih gostiln.

Proslava – V počastitev ustanovitve OF slovenskega naroda in zmage nad fašizmom so KK SZDL in DPO KS Ledina pripravile 24. aprila kulturno prireditev in likovno razstavo učencev OŠ Ledina na temo »Revolucija še traja«, ki je bila v prostorih KS od 5. do 9. maja. Program, v katerem so sodelovali učenci OŠ Ledina, mladinci Vege in mladinci vojašnice »4. julij«, so krajanji prisrčno sprejeli. Na prireditvi so aktivistom KS podelili bronasta priznanja OF, učencem OŠ Ledina pa knjižne nagrade za najboljše prispevke na temo revolucija še traja.

Dobitniki letošnjih bronastih priznanj OF so: Babšek Vera, Benedik Branko, Čopič Jelčava, Grebenc Vlasta, Hlavaty Marija, Jelincič Duša, Perme-Vilfan Rozalija, Plevanč Karolina in Renko Silva.

Novo delegacije – Novoizvoljeni delegati delegacij KS za skupščino SIS so imeli 22. aprila prvi sestanek. Izvolili so vodje delegacij.

ANA SEDEJ-PREŽELJ

KS Kolodvor

Zbiranje papirja in starih oblačil – Krajevna organizacija Rdečega križa je organizirala 9. maja akcijo zbiranja odpadnega papirja, 29. maja pa zbiranje starih oblačil. Oblačila naj krajanji prinesejo v prostore krajevnih skupnosti.

Nekaj lastnikov podrthih garaž že dobilo nove – KS se je obvezala, da bo tistim stanovalcem, ki so imeli garaže na Slomškovi 3,5 in 7 zagotovila druge. Zaradi velike zasedenosti garažne hiše na Trdinovi so zaenkrat dobili svoje garaže le štiri stanovalci Slomškove 3. KS bo poskrbela tudi za druge, ki pa imajo na izbiro še eno možnost, namreč da počakajo na prostor v novogradnji L-2.

Ob prazniku nastop solarjev – Kolodvorčani so prvi maj proslavili 24. aprila v veliki dvorani svoje krajevnih skupnosti. Nastopili so recitatorji iz osnovne šole Tone Čufar ter folkorna skupina iste šole.

Konstituiranje skupščine KS – V drugi polovici maja bo prva seja nove skupščine KS Kolodvor. Skupščina bo imela svet KS, na seji pa bodo obravnavali tudi delo skupščine v novem mandatnem obdobju.

Nov komunalni nadzornik – Na zadnji seji sveta KS so imeli novega komunalnega nadzornika zaenkrat samo za KS Kolodvor. To je Jernej Šuštaršič, ki je to delo začel opravljati s prvim majem.

Kontejner za steklo tudi za Kolodvorčane – V dnevih pred prazniki so na vogalu Čufarjeve Pijadejeve ulice postavili kontejner za steklo. Zaenkrat je v zabojniku zares samo steklo in upajmo, da bo tako tudi v prihodnje. Dinos naj bi lične kontejnerje praznil enkrat mesečno in po določenem času ocenil ali se zabojnik za steklo obnese in ali je morebiti potrebno postaviti še dodatne.

Težave potrošniškega sveta – Petnajstčlanski potrošniški svet KS Kolodvor deluje bolj na papirju kot v resnici. Ocena preskrbe bolj šepa; svet se predvsem ukvarja z dajanjem soglasij in urejanjem podobnih zadev. Čeprav je glede na število članov kar »močan«, resneje deluje le nekaj članov.

Mladinska organizacija je zaživela – Da je mladinska organizacija stvar resno vzela v roke, dokazujejo že njeni redni sestanki vsak petek. Vendar pa mladi ne ostajajo le pri besedah, temveč se lotevajo tudi konkretnih akcij. Pomagali so pri volitvah, raznašali so vabila in tudi drugače so KS na razpolago. Ker so to večinoma fantje, se Kolodvorčani skušajo povezati s KS Ajdovščina, da bi skupaj organizirali plesne in druge akcije.

M. G.

Ponarejeni ček za milijon lir

OF je s svojo organizacijo segla v Ljubljani tudi med uslužbenke bančnih in zavarovalnih zavodov in ustanov. Matični odbor OF za te uslužbenke je bil ustanovljen maja 1941. Zdrževal je odbore OF v vseh bankah in zavarovalnicah. Junija 1941 je bila za te zavode organizirana partijska celica, v kateri so bili dr. Jože Brilej, Lojze Kersnič, Edo Kržan in Franc Kramar, decembra pa so bili vanjo vključeni še Ivan Heller, Milica Kos in Viktor Kurnik. Matični odbor OF je imel povezavo z rajonom Center in okrožjem Ljubljana preko Dušana Bravničarja in dr. Vita Kraigherja.

Eden izmed najbolj aktivnih odborov OF je bil v Poštni hranilnici, kjer je bilo zaposlenih 182 uslužbenecov, z OF pa jih je bilo povezanih kar 150. V tej banki je bilo ilegalno skladišče literature OF. Od tod so jo raznašali v druge banke in zavarovalnice, Narodno gledališke, Trboveljsko premogokopno družbo in bivšo bansko upravo. Literaturo so sprva dobivali v kinu Matična Kongresnem trgu, nato pa pri kurjaču Bregarju in njegovi ženi Olgi na današnji Zupančičevi 8. Številno aktivistov in simpatizerjev OF v Poštni hranilnici ni nikdar padlo pod 100.

Na pobudo dr. Vita Kraigherja so s pomočjo bančnih uslužbenecov izvedli spektakularno akcijo. Dvignili so milijon lir za potrebe OF. Franc Štadler-Pepe in Lojze Kersnič sta se dogovorila, da bosta dvignila gotovino s ponarejenim čekom. Oba sta bila uslužbenca Poštne hranilnice in sta vedela, da bo do čekov – golic težko priti, ker so bili v blagajni njihove tiskarne. Lojze Kersnič je 10. junija 1942 prespal v banki. S ponarejenimi ključi je odklenil vrata tiskarne in blagajne ter iz nje vzrel snopič bianco čekov, nekaj dni kasneje pa še

jeklene črke, ki so bile potrebne za njihov dotisk. Te črke, ki so tehtale okoli pet kilogramov je prenesel iz stavbe Kersnič, Štadler pa je medtem zabaval vratarja. Lojze Kersnič zelo podrobno opisuje to akcijo: »Ugotoviti je bilo še treba iz katerega računa naj bi se izvršil dvig, ker so podjetja v tem času razpolagala po tekočih računih z minimalnimi zneski. Odločila sva se, da bova dvignila milijon lir iz računa bivše Hranilnice Dravske banovine. Kako sva prišla ravno do enega milijona lir še danes ne vem. Morda zato, ker se mi je v tistih časih okupacije, ko smo imeli 300 do 400 lir mesečne plače zdela ta vsota skoraj nedosegljiva. Lahko bi se organiziral na isti način dvig tudi večje vsote. Za nemoten dvig enega milijona lir je bilo potrebno predhodno dobiti še podpisane pooblaščenca za disponiranje in podpisovanje, ter žig ustanove. Potrebno je bilo še izpolniti prijavo za dvig gotovine, ki je morala biti en dan prej pri Poštni hranilnici, kar je bilo predpisano, kadar je šlo za dvig nad 500.000 lir. Prijava za dvig gotovine je bila oddana nekaj minut pred drugo uro, tako da blagajniški

uslužbenca, ki o dvigu niso vedeli ničesar, niso postali pozorni in tudi niso imeli več časa za eventualno telefoniranje.«

Denar je dvignil Seško, pod imenom France Ravnik, v soboto, 12. septembra 1942. Ta datum so določili namenoma, da bi komitent dobil računski izpisek šele v ponedeljek. Takratni likvidator v Poštni hranilnici je hitro izvršil pregled in tudi pri ostalih formalnostih je šlo brez zapletov.

Blagajnik je dal Sešku kup tisočakov, ki jih je ta takoj zmetal v aktovko in odšel na ulico.

V ponedeljek je v Hranilnici Dravske banovine zavladala panika, ko so dobili računski izpisek za obremenitev milijon lir. Dokumenti za dvig so bili tako precizno ponarejeni, da tudi direktor in sekretar nista mogla ugotoviti, ali sta podpisala sama ali ne. OF je razširila govorice, da so akcije izvedli tržaški gansterji, vendar so 17. septembra 1942 okoli 18. ure Italijani obkolili Poštno hranilnico in aretirali 10 uslužbenecov, najvidnejših sodelavcev OF, ki so bili obsojeni na 8 o 12 let ječe. Lojze Kersnič pa se je aretaciji izognil, ker tistega popoldneja ni bil v službi. Obsojeni so vsi preživeli razen Francke Lavrič, ki je konec januarja 1943 umrla v bolnici. Na koncu Lojze Kersnič pripominja, da so policisti prišli v hranilnico že s seznamom uslužbenecov, ki naj bi jih aretirali.

Teh milijon lir je OF nujno potrebovala za podporo ilegalcem, internirancem in za financiranje narodno osvobodilne borbe.

LOJZE TRŠAN

DEVETDESET LET ANE ŠIPIČ

Kje je Jakopičeva Cvetoča pomlad

Ko vstopiš v stanovanje Ane Šipič, se vate zastri s stene prelepa ženska v bež kostimu in v prav takšnem klobuku; portret našega znanega slikarja Vavpotiča. Ko jo pogledaš v oči, takoj ugotoviš, da je to slavljena v mladih letih. Silka pa je pravzaprav edini spomin na nekdanje čase, ko so se pri njej zbirali umetniki in še niso bili slavni, še manj bogati pa jim je Ana Šipič pomagala, da so se lahko uveljavljali, saj je bila ljubiteljica umetnosti in premožna Ljubljančanka. Še do nedavnega je hranila dokument, na katerem piše, kako je prispevala denar za razstavo slik Riharda Jakopiča v Parizu.

– Pa imate vsaj kako njegovo sliko sem jo takoj vprašala, a me je pogledala z očmi, v katerih se je zaiskrila žalost pa tudi tožba. Slike naših imenitnih slikarjev Sternena, Vavpotiča, Jakopiča in druge ji je pobrala vojna, po njej pa se nihče ni potrudil, da bi lasnica prišla do njih, četudi so bile njena last.

»Ah, draga moja, za menoj so tako hudi časi, da jih danes le težko še kdo razume. Ko sem se ob osvoboditvi vrnila iz okupatorjevega zaporja, sem bila gola in bosa pa še brezdomka povrhu, da so mi prijatelji poslali na tleh, ampak zato nisem izgubila volje do življenja,« je ponosno zvenel njen glas, ki ni prav nič starčevski, kajti Ana Šipič se dobro drži pri devetdesetih, le noge in sluh so ji opešali, da se je težko pogovarjati z njo. Zanimivo pa je, da še vedno živi sama in sama skrbi zase v majhnem stanovanju na Vodnikovem trgu. To je že hudo zastarelo in brez kopalnice, »Avto sem si zaslužila«, je trpko pripomnila.

Zaslužila si je mnogo več, a to ni bila ženska s komolci. Borila se je za druge, sama je ostajala v ozadju. Zanimivo je, kako se je

Ana Šipič iz nekdanje bogate gospe – tako se je omožila, sicer je izhajala iz železničarske družine – kmalu prelevila v napredno žensko, ki je takoj razumela smisel revolucije in se takoj po okupaciji, že leta 1941 vključila v OF. Tedaj je stanovala v Rožni dolini in pri njej so se skrivaj zbirali naši znani revolucionarji od Kardeja do Aleša Beblerja.

»Oskrbovala sem Dolomitski odred z zdravili, hrano, orožjem. To so bili napeti časi, ko smo hodili čez blok in na vse načine prikrivali blago za partizane. Vse nam je prav prišlo, tudi otroški voziček in kanglica za mleko,« se je spominjala in ko je z opisovanjem prišla do novembra 1944, se ji je zaiskrila solza v očeh, kajti tedaj so jo aretirali, ji vse pobrali in jo hudo pretepali, da so se ji rane le težko zacelile.

Ni čudno, da je večkrat ponovila, kako je bil dan osvoboditve njen najbolj srečen dan, čeprav je ostala brez vsega. Mladost je bila sicer najlepša, a v spominu so ji bolj ostala zrela leta, ko je v sebi polno živela, veliko delala in se razdajala na vse strani. V krajevnih skupnosti je delala vse do svojega 75. leta. Ob tem ni pozabila

poudariti: »Ah, s kakšnim navdušenjem smo nekdanj delali na terenu, da na denar še pomislili nismo, danes pa še za plačilo težko dobijo primerne ljudi.«



ANA ŠIPIČ

Seveda, časi so se hudo spremenili, preveč, da bi razumeli vse tisto, kar so dali skozi takšni ljudje, kot je Ana Šipič, ponosna devetdesetletnica s številnimi priznanji in odlikovanji po vojni. Rada jih je pokazala. Bilo jih je za polno mizo.

In ko sem gledala v tiste oči, ki niso izgubile sijaja, se mi je zdelo, da je bilo med odlikovanji tudi njeno veliko srce. Pa srečno, draga Ana Šipič, predvsem pa malo več zdravja, kar si je tudi sama želela. Da bi ji noge dale sprehoditi se po njeni ljubljani Ljubljani, kjer je pretočila veliko solza in doživela veliko radostnih dni.

ALBINA ADAMIČ